1874

Utvandr.

Julistus

Süntolaisellę Canada maa.

Pohjasen Amerika.

Ur KB:s samlingar
Digitaliserad år 2013
KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Stockholmissa,
Prántted J. W. Holm, tyköne,
1874.

1874

Utvandr.

Julistus

Siirtolaisille Canada maa.

Pohjasen Amerika.

Stockholmissa,
Präntted J. W. Holm, tyköne,
1874.

Julistus

Siirtolaiselle Canada maa.

Pohjasen Amerika.

Stockholm,
Prántted J. W. Holm, tyköne,
1874.

Canadan=maa.

Dominion of Canada, kuttutta net Engelskaan maat, jotka on pohjasen puolela Amerikaan maasa=Nämät mato wat, ne iso siäjärwen kanssa 4,500,000 engelskan qwadratimiila. Pohjasen Amerikan maat on 3,595,800, ja koko Europaan maat 3,667,000 engelskan □ miila. Sen jälken on Canada enempi kuin 1 miljona □ miila isompi kuin Europa. Net isot rauttatiet Atlantin ja lenten meeren wälilä alka Halifaksiissa Atlantin meeren rannale ja menne pokjassen puolela net isot sisäjärwet Ontario, Huron ja Superiorjoen kautta läpi Manitoban Läni, yli Kallionwaarat, Wancouwerin saaren saaka, joka makka lemnen meeren rannale.

Tämä iso rauttatienteko, jotka nytt tänä wuona on alkanu, pittä 10 wuoden sisälä olla walmis, ja tulle tämä tie olema 3,650 engelskan miila pitkä. Puoli miljona ellikä 500,000 työdeihmiset, saapi siele warsi työte, ja maksetta 7 suomen marka päjwesse.

Kallansaalista on hywä, ja enempi kuin kylliksi.

Canadan maa on jaettu niinkuin seura: 1:o) Nowa Scotia. 2:o) New Brunswill. 3:o) Quebeck. 4:o) Ontario. 5:o) Manitoba ja 6:des Brittisk Columbia=Kajki nämät länit yksteset owat yli 3 miljona ikmiset. Seurawajnen karta näyte ainoastans net likempi länit Canadan maasa=Kurtasta näkky kans, ette net isot länit New Brunswick, Quebeck ja Ontario on likempi meeren rannale kuin muut länit pokjasen Amerikassa, jotka Suomalajset ja Ruotalajset ennen on sü=tenyt.

Ylösottetu maat.

Se ylösottamattoman maat, joka pajkassa Manitobassa on esiwallan hallussa, ja net sürtolajset jotka siele tahdo assetta ittensä, saapi 100 ja 200 äkeri peltomaa joka länisä ilman maksota=Esiwalta tahdo ette se joka sille wilkorilla on saanu maata pitte assu ja rakenta huonet se annettu maan päälä, ja panna ojta kuizenkin muutama äkerin maan ympäri.

Kuinka «Homesteads« maat on ylösmittatu ja wilkorit kuinka sü saahan, sejso täälä alempana.

Ensiks jaettan maat neljeskantiset ruutut, 12 engelskan □ miila iso jokkajnen, ja nämät □, jolla on joka nurkassa pantu yks rauttakanki merkiksi, jaettan taas udessa sen jäcken kuinka itte kuki halo Maat, (ilman net osat joka on koulun maat) saapi joka nybyggari sille wilkorilla, ette hän pruka süte, ellikkä suorans osta yhelä hinnale 1 Dollari joka äkerista.

«Free Grants«, jokkajnen yli 21 wuoden wanha saapi yks qvarti sektioni, ellikkä 160 äkeri nünkuin Homestead. Kuin hän on siele assunu 3 wuota saapi fasta sen päälä, ja maat owat sen ajan jälken hänän=Maanmittaukskostanuksia, maksetta maankunturille 10 Dollarin kanssa.

Esiwallan maanagentin welwolisuu on ette autta ja newotta siirtolajsia, joka mejna otta maa, ilman eri maksoa.

Ennen kuin fastankirjat saapi, pitte tojsta että hän on wannonu ittensä Canadan esiwallan alla.

Kolme wuoden olu Canadassa waati, ette olla Engelska krunun alla.

Sentahden se on tarpelinen että warsi kuin hän on wanhasta maasta tullunu Amerika ja siele meina asetta ittensä ja otta maa, wanno ittensy esiwallan alla, joka sittä majnittu kolme wuoden loppula anna hällä fasta sen ottetun maan päälä.

Esiwallan tarkutuks on, ette saa Canadan waltakunda prukattu, ja sentähden esiwalta nün halwala ja hywälä wilkorilla pois äntta siirtolajsille maat.

Sürtolajsia, jotka ej sille wilkorilla tahdo otta maat, saapi warsi osta krunulta, yhelle hinnale 1 Dollari äkerista, ja saapi saamassa fasta se ossettu maan päälä.

Maat ja Klimatit Canadan maasa.

Ensimäjnen lääni joka on Canadassa, kuttutta.

Nowa Scotia.

Pitkin täämä maan rantta löyty kajkilajsta kallansortit, torska, haukit, walkiakallat, makrillit ja koosillit. Näjte kalansortit saapi isola joukkula, ej ainoastans omale tarpeksi kuin myös kauppale.

Joet jotka juokse lääpi maa, on täyne lopella.

Klimatit ellikkä ilmat Nowa Scotiassa owat kaunit ja terweliset, joka kans näkky assukajsten päälä. Ette se on soppiwajnen maanbrukille, näkky elonsortista, joka pajkassa

tässä maasa, ja owat saamat sortit joka löyty Norjassa, Ruotissa ja Danskan maasa. Ej yhte maa tässa maljmassa löyty parempia potatia, naurit ja kaalit kuin täälä; isot jouku nüte kalua, ja myos lika ja muut maanbrukinsaalista kuljettan myöteweksi muut waltakuntan. Talwi on täälä samalajnen kuin etälä pualen Ruotsin waltakunnassa. Keltatautti, joka Amerikan edelän läänissa on tawalinen löyty ej Canadan maasa muut tautit kans owat tässä maasa tietömetten.

Työdensaalista löyty täälä hywin, ja maasa löyty kiwihilie, kalkikiwiä, marmorikiwiä ja muut kiwisortit.

New Brunswick.

Ilmät tässä läänissa on ojken terwelinen ja hywä maanbrukarille; nün sannowat kajkki joka siele owat.

Professori Johnssoni, yks ylösottetu mies, on antanut esiwallale sennawajnen tojstuks.

4 £ engelska raha ellikkä 100 suomerd markala saapi siele yks nybyggari 100 äkeri maata, sen asetuksen alla että hän aßu siele ja alka tehe työte maan päälä. Nämät 100 marka on teiden ja sillan rakenuksen wasta. — Työtä saapi nybyggari tehde sen süassa, tieden ja siilloiten pääiä, jos nün että hän ej warssä yhten summassa tahdo maksa net esiwallan kautta määretty rahat, ja sillelajla maksa maat. Nybyggari pittä kans rakenta huonet maan päälä 16 ellikkä 20 julka qwadratissa, jos isompi sen parempi, ja myös assu saamassa huonessa ja ylösotta 10 äkeri mata kolme wuoden sisälä. Korka nämät wilkorit on täytetty, saapi fastankirja maanpäälä ittelänsä, hänän wajmolle ja lappselle iäksajaksi.

Rauttaiein rakenukset on paljon autanut että New Brunswicki on saatanu autta sürtotajset, ja tojwottaan että sürteminen sinne Brunswicki lißettä joka wuodeßa. Joka köyhe mies, jotka työte tahdo tehe saapi siele wansi süte.

Enin osassa tässä läänissä löyty isot mettel, ja sen maanhakku ellikkä mettinhakku tulle nybyggarille talwenajalla iso apona. Isoa lajwoja rakentetta täälä, ja son kautta löytty ajna työte, ja lajwan kulkeminen ja kauppa känpi Westindian saaka.

Isot wuorut ja rauttabrukit owat täßä maasa, mutta on tännä saaka ej tehty työte nüden päälä.

Kaalansaalista on hywä, ja luulan ette ne owat parras koko mailmassa.

Kapteni Hellerin tojmituksen alla on yks Skandinawian kolonii ellikkä settlementi lajtettu S:t Johnin joen warrelle.

Quebeck.

Waapamaa: 84,050 äkeri, annettu esiwallalta 100 äkerin oßa joka täysille henkele yli 18 wuoden wanha, kuin här edesantta itsensä esiwallan maanagentille. Kuin hän nelje wuoden ajan sisälä on ylösottanu 12 äkeri ja rakentanut kuonet, nün fastankirjan saapi sen päälä.

Net pajkat Quebeckin läänissä joka hywin paßa maanbrukarille on Sazenay, S:t Mauricc, Ottawa, Eastern Township, Lower, S:t Lawrence ja Gaspe.

Että nybbyggarit saata rauhassa brukatta hänän maata, nün Quebeckin esiwalta on ulosantanu yks laki ellikkä ojkeus, jolla nybyggarin tarpeliset maanbrukin neuwot ensimäjselle kymmendä wuoden siwälä ej saata pojs otta welan tähden.

Klimati ja maansorti. Maansorti täßä läänißä on julma kusowajnen. Taawalisät kylwäsortit ja heinet kasowat siele hywin. Talwi on siele kylmä, mutta ilma on kujwa ja klaari, sentähden pakkanen ej tuntu nün pahon. Kesä taas on nünkuin Frankrikin maasa, sentähden lämbämpi kuin Norjaßa ja Ruotissa, mutta ej nün kunna päjwänajkana. Sentähden saata sanno että klimati on terwelinen ja hywä.

Se wanha Kaupingi Quebecki jolla on 59,699 ihmisiä on tämä läänin esiwallan aßumaasia ja kajki ison kaupingi läänißä; Montreali jolla on 107,225 ihmisiä on kaikin ison kaupingi Canadan maasa ja joßa maanlajset myön nüden elot.

Ontario.

Täämä kaunis maa on Ottawajoen rannale.

Täämä maa on 80 milliona äkeri iso, ja eninoßa on soppiwajnen maabrukarille; 22,200,000 äkeri on jo myöty, ja esiwalta on nytt anttanu ylösmittata 25,000,000 nybyggariten waston. Süte näkky, ette yli neljesopa on jo ylösottettu, ja liki puoli on walmis ette anna pojs sille joka siele tahdo asetta itsänsä.

Seurawajset tiedot on esiwalta antanut.

Maa on erilajnen, moneßa pajkassa, mutta enin oßa on paßawajnen maanbrukarille. Elot saata myöden joka pajkassa, ja kuljettuks on hywä rauttatieden kanssa, joka läpimenne täätä maata.

Maan sisosa löytty rautta, waski, blyi, hopea, marmorkiwiä, petroleum, suolat j. n. e., kiwihiliä ej löyty. Net isot mäntymettet joka tässä maasa on, tiede jok kajnen; niise löytty kylleksi linnot, ja iso sisämeeresä löytty paljon kalla ja monen sortista.

Maanbrukin tähden täämä maa tarwitte paljon työihmiset; mettätyöte on hywä ja rauttatienrakenukselle joka myötense rakentetta.

Miehiä, joka alka työden kanssa, ju ej ole raha, mutta lujat käät ju hywä tahdo, tarwitte ej kawon ajka olla raskalla työle. Jonku ajan päälä tulewat net itte työdenantaja.

Siirtolajsiä, joka tulewat wanhasta maasta, saapi täälä nauttitta monta hywä joka siele ej löytty.

Koulun — oppi lappselle on hulpa ju hywä.

Nybyggarit, olkon mies ellikkä wajmo, saapi täälä yks kappade maata, ette lajtta itelänsä yks kotopajkka.

Meis jolla on wajmo saapi täälä waapa 200 äkeri, ja jokkajnen ikminen yli 18 wuoden wanka on ojkeus ette otta 100 äkeri. Sillelajla yks nybyggari jolla on monta lapsi, saapi paljon maata, ja muutama ajan sisälä, kuin maat tule brukatuks, saata hänän maa olla isola hinnale.

Wilkorit ette saa waapamaa on:

1:o. Että 10 wuoden ajalla pittä 15 äkeri joka saasta olla brukattu ju kylwetty, ju wäkin 2 äkeri joka wuoden niiste wiimeset 5 wuodella.

2:o. Että rakenta yks assumaahuonet, olkon kuinka pieni.

3:o. Että assu maanpäälä wäkin 6 kuukautta joka wuodessa.

Manitoba

tuli Parlamentinojkiuuden kautto ylösottettu wuona 1870, niinkuin lääni pohjanlännin puoleltä Canadan maasta. Ihmiset tässä läänissä olit wuona 1871, 11,953.

Tässä läänissä on 9,008640 äkeri, jaettu 360 townshippi, jokkajnen 43,040 äkeri, ja loppu 1,400,000 äkeri on kylliksi että lajta 60 uusia townshippi. Se näkky siitä että Manitoban läänissä on kans enempi kuin kylliksi maata. Kajki reisuwajset joka tässä läänissä on kulkenyt saanowat että maa on julma hyöölinen. Wuona 1870 tahdo Canadan esiwalta (Senati) kuulusta yhelte osalta assukajset, minkelajnen tämä lääni on — ja nytt seuna täälä yks tojstuks yheltä, joka siele on ollu enempi ajka.

John James Setter, koulun — oppetaja ja maanbrukari, kotosi Portuge — La Prairie — on syntynyt Red Riverissa, ja on ollu siele enempi ajka, ilman net wuodet 1856—1858, joka hän on ollu Minnesotassa. Se on kulkenu 110 miila lännänpuolela Assiniboine. Sen joen ju rajan wälilä on pajkotten mette ju siliämaa (Präire), ju mettät owat ajna likelä joielle. Mettänsortit owat tammi, aski, walkiapuu, poppeli, muttu löyty kans mänty — ju ceederin puut.

Maan — ellikkä mullan wahwos on erilajnen. Red Riwerissa se on 1 julka — Assiboininessa likälä Portugessa 3 julka ju muu pajkassa 6 julkan suaka. Mullan alla on wiimessassa pajkassa mergelli, ja Red Riwerissa siitewastan sineä saawi. Hejnet joka kasso tämä wiranmiehen maan päälä on se taawalinen präirehejne, ja on niin korkea että muutumaa pajkojssa se menne yli hewosen selke, mutta enimest se on lyhempi. Se saapi niisoa maasta joka pajna 64 naula bushelli, mutta usskein se on pajnanu 68 naula. Rukkeita, kauroja, hernet, potatio ju nauritta kasso kans hymin siele. Majsi kassoa slele kyllä, mutta nybyggarit niise pajkossa ej pitäwät siite. Kylweajka on Huhtikuusa ja myös Toukkukuusa, ja Syys tulle taawalisesti Eldkuusa; Potatin ju muu Elontauti ej tapuhtu siele koska. Indianit owat löytenyt kiwihiliä likälä Portage ju lejka ellikkä hakka ulos siitä joenrannalta. Tulwi tulle Syyskuusa, mutta ej ole niin kowa että hejnet kylmetty. Yks sorti hejniä pittä itsänssä wiehrinen koko talwi — Lehmet piättätä sisälä tälla ojalla, mutta hewoset owat ulkuna. Yks wuosi, kuin hän oli ostanu yks uusi muunkuppale, ja oli wähä huonetta, niin lehmet häty talwele olla ulkuna, mutta kuin keskä tuli, niin nämät lehmet olit ojken lihawat — Lunta on tässä maasa taawalisesti $1\frac{1}{2}$ julka — Talwiilma on kuiwa, jä nöyresää ej tapathu tässä maasa. Kesälä on temperatori 28 ja 29 gradia lämmi. Muutama hänän grannit oli ollu wiimeiselle 10 wuodessa 30 ja 40 hewoisia ulkuna koko talwi. Lunta alka wasta tulla Marraskuun loppula. Tiet owat hywät että kulke waunetten kanssa ja siltoja on rakentettu pojki kojki pikkojärwet. Hänen kotoasta Fort Harryn suaka oa tie hywä, ju präire hejuet ej yli yks jalka pitkä. Enin osa sürtolajset owat kotosi Englandista ju Skottlandista. Siele löyty iso jouku kuninit, ju linnonsortit owat kanoja, hanhit, walkialinnot, mustakaulalinhot, präirekuunat ju mettot. Johanneksun ajkana on tässä läänissä likelä 31 gradia lämmi, ja se ilma alka puoli määren Toukkukuusa. Jöet owat tällä ajalla kylmet. Kaurat, po-

tatit, rötterit ja turnips, pittäwät tämä ilma hywä. Kalansortit owan walkiakaalat ja isot haukit joka pajnawa 100 ja 200 naula. Täämä maanbrukari tykke, että Red River on paljon parempi kuin Minnesotassa. Se sanno. "Se on se parras maa, joka minä on nähny." Se on hywin kaukkana meereste.

Monta muut, joka on syntynyt siele ja enne sinne siirtenet, sanno siite sauma.

Kohta koko täämä isoja maasa, ej löyty yhte nybyggari. Siirtolajsia Europaasta, pitäs täästä nää, että täßä läänissä on siia kajkille, joka 20 wuoden sisälä tännä tahdo siirte.

Canada, ennä ja nytt.

Ennen kuin nämät läänit 1867 yhten tulit, niin Canada oli yks pieni maa.

Silloin ej ollu kuin kaks lääni Ontario ja Quebecki joka yhten teki 498,305 □ miila, ja juoksit S:t Lawrencejoen warrelle. Mutta kuin to,set läänit tulit yhte, niin Canada tuli yks iso maa —

Työpalkat Canadassa

on isompi kuin Europaassa-Maanbrukarit, saawat pöjwäßä 5 ja 10 marla ja hywiä hantwerkarit 14 marka — Pikaihmiset 34 marka, 56 marka kuusa —

Rejsu ellikä matka tapahtu Canada Allan ja Dominion linjar kanssa. Maannostupajka on Quebeckissa. — Esiwalta autta rahan kanssa — Kojki joka Canada menne, saapi waapa rejsu Canadan rauttatien päälä — Kusumus rejsosta saapi kirjoutuksen kautta.

Ruokawerkit owat ojken halpa Canadassa, ja net isot rauttatiet joka rakentetta tarwitte $^1/_2$ miljona työihmiset.

Göteborgi Toukukuusa 1874.

H. Mattsson,

Esiwallan-agenti.

Adressi: **Öfwersti H. Mattson,**

Göteborg.

Axel E. Aamodt Lith. Etabl.

KORT OVER CANADA

Allan=linia.

Tämä parrasta Höyry=lajwan seurus, jotka on kul=jetta=nu niin paljon Suomalajsia Amerika, tahdo tä=män kautta tiedon anta, ette näjsä **Kuningaliset Posti=lajwossa**, siirtalajset saawat hywä ruoku, kiiraan kul=jetuks ja halwempi kyttipalka, kuin munt linian lajwan kanssa.

Kunturi Stockholmissa,
Bollhusgrand N:o 1 D.

Göteborgissa,
Lilla Klädpressarugatan N:o 5.

K. Möllerswärd,
Päätojmättaja.